

Skjoldborg skildrede samfundsgrupper levende og klogt

99

I. D. 18. 02. 82.

Hvordan gik det til, at Johan Skjoldborg blev digter?

Der blev givet en forklaring, da Hannæsboere onsdag aften mødtes på Vesløs Skole for at høre litteraturkritikeren, lektor Bent Windfeld,

isted Gymnasium. Han fortalte om Johan Skjoldborgs liv fra opvæksten i Øsløs til de sidste år i Løgstør. Endvidere skildrede han hovedtræk fra de mest betydningsfulde af de omkring 30 bøger, Johan Skjoldborg fik udgivet.

Johan Skjoldborg blev født i Øsløs i 1861. Fadren var skomager, fattig, men livlig og åndelig aktiv. Han fik besøg af folk, som kunne fortælle noget interessant.

Johan Skjoldborg kunne læse, inden han kom i skole, og han var foran de andre. Som 10-årig tjente han sine første penge ved at være telegrafbud for en købmand. I løbet af et døgn kunne han nå at gå til Thisted to gange. Han ville gerne være sømand, men da en broder allerede var slået ind på den vej, fik Johan valget mellem at være købmand, bager eller maler. Han kom i købmandslære i Nibe, men kunne ikke tåle at stå op. Vendte hjem til Øsløs og blev fra 16 års alderen vikar på Øsløs Skole. Han drømte om at blive lærer, og da 40 personer trådte hjælpende til ved at sætte ham på aktier, fik han mulighed for at komme på seminarium.

Johan Skjoldborg begyndte som 17-årig i Ranum i 1878. Litteraturen havde hans største interesse, navnlig de moderne forfattere: J. P. Jacobsen, Henrik Pontoppidan og Henrik Ibsen. Efter afsluttede eksamen blev han i 1881 hjælpelærer i Kollerup, og to år senere blev han gift. Hans kone var 26 år ældre.

Johan Skjoldborg fulgte med i, hvad der skete på egnen, og han agiterede, blandt

Johan Skjoldborg - født i Øsløs 1861, død i Løgstør 1936.

andet for at bevare gravhøjene. Om natten studerede han filosofi og litteratur. Så begyndte han at skrive. I 1887 fik han en lille novelle trykt i en folkelig almanak, og seks år senere udgav han novellesamlingen »I Skyggen«. Sit gennembrud fik han med romanen »En stridsmand«, der ud-

kom i 1896. Den blev af Georg Brandes betegnet som et talentfuldt arbejde.

Fra århundredskiftet opgav Johan Skjoldborg skolevæsenet, og resten af sine dage levede han af at skrive og holde taler. I årene 1908 til 1915 levede han som husmand på halvøen Dynæs over for Himmelbjerget. Han var meget gæstfri, og det endte med, at han måtte gå fra ejendommen. I 1917 skænkede danske husmænd ham et hus i Løgstør, hvor han boede til sin død i 1936.

Af Skjoldborgs produktion er det i dag især »En stridsmand« og »Kragehuset«, der påkalder opmærksomhed. Han skrev om »du husmand, der ørker den stridige jord«, og kom til at stå som midtpunkt for den bevægelse, der hævdede landarbejderen op til at blive husmand. I senere romaner behandlede han andre problemer, der var knyttet til landbefolkningen på den tid.

Bent Windfeld fortalte om denne hjemstavnsdigtning,